

A SÁRKÁNYEREGETÉS TÖBB MINT HOBBI

Zsinóron rángatott űrtechnológia

Az elmúlt évtizedekben nemzetközi szinten és hazánkban is lendületesen fejlődött a sárkányeregetés: egyre modernebb anyagokból készülnek és mind strapabíróbbak az eszközök, ügyesebbek az eresztők, tevékenyebbek az őket képviselő szervezetek, és komolyabbak a versenyek. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a sárkányozás ma bármennyivel is szűkebb körnek szólna, mint valaha: bárki elkezdheti, akit lenyűgöz, ha felnézhet a szélben táncoló repülő szerkezetekre.

FOTÓK: KISS ZOLTÁN

Egy sárkányeresztős emléke szinte mindenkinek van gyerekkorából (a régi motorosok még náddal és pauszpapírral bíbelődtek, a fiatalabbakat talán egy eresztő napra vitték ki a szüleik), de a történet a többségnél itt véget is ér – és legfeljebb csak akkor folytatódik egy hasonlóan rövid epizóddal, amikor már a saját gyerekeiket viszik ki a rétre, hogy neki is meglegyen az az egy élménye. Akit viszont mélyebben is megérint a dolog, az jó eséllyel egy egész életre „beragad” a sárkányozásba, mert akármit is gondol – vagy még inkább hisz – a többség, egyáltalán nem gyerekjátékról van szó, hanem olyan hobbiról, amit egyre többen ismernek el valódi sportként, és a művészi hajlam kiélésére is egyértelműen alkalmas.

A sárkányeregetés „aranykorának” a 19. század második felét tartják, amikor – a repülőgép feltalálását megelőzően – számos tudományos célra, légifotózásra, sőt emberek magasba emelésére is készültek sárkányok.

rendezvényekre bemutatókat tartani, és Samu Györggyel az is gyakran megesik, hogy akaratlanul válnak látványossággá: ha például a Hősök terén eregetnek, a turisták sokszor direkt belekomponálják a fotójukba a sárkányt, a Margit-szigeten pedig a futkározó gyerekek nem egy-

szer kezdik el kergetni, így az eresztés egyfajta fogócskává fajul (amiért persze a szülők is hálásak). Ha pedig

KREATIVITÁS, KIKAPCSOLÓDÁS, SPORT

„Napi huszonnégy órában a munkámmal foglalkoztam, mindig ketyegett az agyam. Aztán a kezembe került egy bolt szórólapja, amin sárkányokat reklámoztak. Vettem egyet, feleeresztettem, és rájöttem, hogy ha ezt csinálom, akkor nem tudok közben hülyeségeken gondolkodni” – hoz példát a 3S Sárkányeresztő Baráti Társaság egyik alapítója, Samu György arra, hogy mi vonzhat akár felnőtt embereket is a sárkányozáshoz, aztán rögtön hozzátesszi: mindenkit más motivál. Van, akit például a kreativitás kiélésének vágya, a kétkezi munka, az építés igénye, és van, akit a kíváncsiság, hogy sikerül-e profi módon kihasználni a lehetőségeket, amik egy vásárolt sárkányban rejlenek, és nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy az eregetés családi, közösségi élmény is lehet, sőt a természetjárással is szívesen összekapcsolódik. Arról nem is beszélve, hogy a sárkányozás játéknak sem utolsó, ráadásul kívülállóként, nézőként is élvezetes tud lenni. A 3S tagjai ennek megfelelően sokat járnak

már nézőként élvezi a dolgot az ember, igazán nincs sok akadálya annak sem, hogy ki is próbálja. Bár az igazi megszállottak hatjegyű összegeket fordítanak a hobbijukra, egy kezdőknek való sárkányt 3–6000 forint közötti áron be lehet szerezni, és semmilyen különösebb adottságra nincs szükség ahhoz, hogy sikerüljön feleeresztetni – mondja Samu György. Képességfejlesztésére viszont mind a készítés, mind az eregetés alkalmas (az is megesett már, hogy kisgyerekek egy sárkányépítéssel egybekötött bemutatón tanultak meg csomót kötni), és utóbbival néhány hasznos ismeretet is lehet szerezni például az időjárásról.

ERŐSEBBEN, ÜGYESEBBEN, GYORSABBAN

Egy „békebeli” deltoid sárkány és egy mai profi darab között körülbelül akkora a különbség, mint egy ötven évvel ezelőtti és egy mostani Forma-1 versenyautó között. A bevezetőben emlegetett régi motorosok emlékeiben élő, nádból vagy modellezőlécekből, zsír- vagy pauszpapírból, esetleg selyemből, spárga vagy cérna felhasználásával készült konstrukciók egyszerűen nem bírnák azt az igénybevételt, aminek a 21. századi sportsárkányok vannak kitéve, ezért a gyakorlott eresztők által használt modellek építése során az űrtechnológiából átvett anyagokat alkalmazzák. Selyem és papír helyett a ripstopot vagy az űrsikló fékezőernyőjének anyagát hívják segítségül, aminek széllel érintkező oldala teflonozva van. A merevítés üvegszálalás műanyagból vagy karboncsövekből

Sárkányeregetés közben fontos észben tartani, hogy az Európai Unióban törvény írja elő: földhöz kötött repülő szerkezet nem emelkedhet 100 méteres magasság fölé.

készül, a legprofibb darabok esetében változó átmérővel, a spárgát pedig a Dyneema nevű termékkel helyettesítik, amelynek sodort belsejét a bepörgést megakadályozó körszövött külső veszi körbe.

De pontosan hogyan is épül fel egy sárkány? Nos, céltól függően rengeteg változat létezik. A kategorizálás egyik módja az, hogy megnézzük, van-e váza a szerkezetnek, ugyanis a tipikus sportsárkányokat csövek tartják össze (a vitorla középvonala mentén fut a gerinc, amire keresztirányban merevítőket fektetnek, ezekre szárnyfeszítőket helyeznek, végüket pedig a magyar szakzsargonban „apának” becézett csatlakozókkal rögzítik a szárnyélekhez), de léteznek olyanok is, amelyekből ezek teljesen hiányoznak – utóbbiak az úgynevezett paplansárkányok.

A sárkány másik fontos ismérve az, hogy kantáratához hány zsinór csatlakozik. Az egyzsinóros változatok amolyan „gyermekmodellek”, mivel nem irányíthatók, míg a kétszinórosak profi sporteszközök,

Európába Marco Polo hozta el a sárkányok hírét, de az első valódi példányok csak a 16–17. században jutottak el az öreg kontinensre.

amik trükksárkányozásra és viharban történő eresztésre – speedsárkányozásra – is alkalmasak. Emellett léteznek (bár nem népszerűek) háromzsinóros, joystickszerűen manőverezhető, és négyzsinóros, ún. precíziós sárkányok is, amelyek egészen különleges trükkökre is használhatók. Továbbá érdemes megjegyezni azt is, hogy az egyzsinóros szerkezet sem törvényszerűen irányíthatatlan, ugyanis a tajvani és indiai harci sárkányok egyetlen zsinóggal is mozgathatók annak köszönhetően, hogy nincsenek stabilizálva: ha megeresztek őket, forogni kezdenek.

AHOGY TETSIK

Sárkányozni tehát sokféleképpen lehet. A legegyszerűbb egyszerűen felereszteni egy egyzsinórost, és gyönyörködni benne, az igazi megszállottak azonban ennivel nem érik be. Számukra a legkézenfekvőbb választás a trükksárkányozás, amit Samu György az eregetés új vonulatának is nevez. Az ősi, távol-keleti eredetű sárkányozással szemben ennek Amerika a hazája, és a célja a minél szebb koreográ-

fiák bemutatása akár egyedül, akár csapatban – legalábbis manapság, ugyanis eleinte inkább azon volt a hangsúly, hogy mit csinál a földön a sárkány irányítója, és csak később fordult a figyelem az égben történő dolgok felé, aminek eredményeként megszorodtak a versenyek is. A korábbi balettszerű stílust tehát valami olyasmi váltotta fel, ami leginkább talán a műkorcsolyázásra emlékeztet: a viadalokon kötelező „kűrök” és szabadon választott gyakorlatok teljesítése alapján alakul ki a sorrend.

Persze azoknak is marad választási lehetőségük, akiket a trükksárkányozás sem köt le (mindig): próbálkozhatnak például a már említett speedsárkányozással (GPS-szel mért adatok szerint viharban akár 60–100 km/h-s sebességet is elérhet az eszköz), a harci sárkányozással (ennek

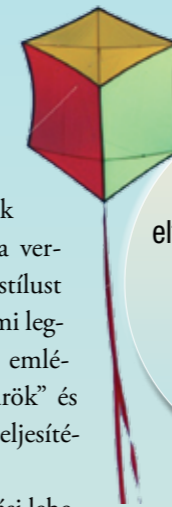

az ősi sportnak a lényege a másik sárkányának földre kényszerítése), a sárkánykapu építéssel, vagy éppen a sárkányeregetés és a légi fotózás kombinálásával. Sőt beszerezhetnek úgynevezett nullszeles sárkányokat is, amelyeknek a magasba emelkedéshez elég a húzás ereje, így akár zárt térben is használhatók.

SZELEK ÉS TEREK

A szél kiiktatása persze különlegesség – az igazi sárkányozáshoz kellene a légmozgások. Nem mindegy azonban, hogy mikor milyen típust vesz elő az ember. A szél erősséget mérő Beaufort-skála szerint eregetéshez az 1,5-ös és 6-os érték közötti tartomány felel meg, ami a gyengétől az erős szélíg tart, és amíg 2–3 Beaufort értéknél a trükksárkányosok örülhetnek, 5–6-nál már a speedesek rontanak ajtóstul a szabadba, hogy egy percet se mulasszanak el.

Hasonlóan kérdéses az is az amatőrök számára, hogy hova érdemes menni, ha megfelelő az időjárás. Erre meglehetősen könnyű választ adni: egyszerűen csak nyílt terepet kell keresni, ahol sem épületek, sem fák, sem oszlopok, sem villanyvezetékek nem akadályozzák a szabad röptetést (a haladó

Az általánosan elfogadott álláspont szerint a papírsárkányokat körülbelül 2800 évvel ezelőtt, Kínában találták fel.

szinten lévők persze már tudnak kevésbé tágas tereken is eregetni, de ezt hagyja is meg nekik mindenki addig, amíg nem tartozik közéjük). Samu György azt mondja, idehaza minden csapatnak megvannak a maga kedvenc helyei: nagy favorit például Mátýásföld és a Hármashatárhegy, valamint Pákozdi, ahol évi rendszerességgel tartanak rendezvényeket is.

SZERVEZŐDJ!

Ilyen események januártól decemberig folyamatosan vannak, és a résztvevők létszáma is szépen alakul. (Samu György az „elvetemült” eregetők számát 100–120 főre teszi, egy-egy pákozdi összejövetelen pedig 1000–1500 néző is csatlakozik hozzájuk). Ez nyilván annak is köszönhető, hogy a hagyományok viszonylag régre nyúlnak vissza, hiszen az első generáció már a nyolcvanas-kilencvenes években megjelent, és a stafétát

átvevő 3S Sárkányeresztő Baráti Társaság is fennállásának tizedik évfordulóját ünnepli jövőre.

Samu György szerint azonban a valódi intézményesülés már nagyon hiányzik, pedig a tehetség itthon is adott hozzá, hogy olyan sikeres csapatok álljanak össze, mint Ausztriában vagy az USA-ban, de az egységes fellépés iránti igény és a szervezeti keretek megteremtése nélkül a szintén szükséges szponzori támogatásokról álmodni sem lehet. A következő években talán ez is megoldódik, mert a sárkányos közösségre hazai és nemzetközi szinten is inkább az összetartás a jellemző, mintsem a széthúzás. Ahogy az egyik hazai rendezvény neve és a 3S Társaságról szóló film címe mondja: „Egy ég, egy föld” – a kettő közt pedig mindenkinek van helye zsinórokkal a kezében. ▶

Bus András

Elérhetőség: 3S Sárkányeresztő Baráti Társaság
www.sarkanyereszto.hu
3s@sarkanyereszto.hu